

Tatarzy zaprezentowali się śpiewająco. 10-lecie zespołu IIsu

Apolinary Klonowski

To kamień milowy w odradzaniu się tatarskiej kultury na Litwie, szczególnie wśród młodzieży. Zespół nie tylko wykonuje pieśni w języku, który w ciągu wieków Tatarzy litewscy utracili, ale także pielęgnuje kulturę tatarską, poprzez zachowanie różnych elementów: włączając stroje, zwyczaje i kuchnię (która, jak podkreślają Tatarzy litewscy przy każdej okazji, jest bardzo ważnym elementem tożsamości). Na koncercie obecny był ambasador Turcji Gökhan Turan, a także Irma Rabcevičienė z rządowego Wydziału Stosunków ze Wspólnotami Narodowymi.

„Nie tylko świętujemy, ale także zaczęliśmy wszystko wspominać, co było przez ostatnie 10 lat. Pamiętam, gdy przyszły pierwsze dzieci, było tylko sześć dziewczynek. Te dzieci, nie znając języka tatarskiego, zaczęły się uczyć. Zaczęliśmy opowiadać o kulturze, o naszych tradycjach” – podczas otwarcia uroczystości mówiła założycielka i prowadząca zespołu Almira Parmaksizoglu, wskazując na stojące na scenie wspomniane dzieci, dziś już młodzież. „Teraz te dzieci wyrosły, przyszli inni ludzie, przyszli nawet seniorzy. Bezgranicznie wdzięczna jestem przede wszystkim tym rodzicom i dzieciom, którzy zaufali mi i przyszli wspólnie odtworzyć kulturę tatarską. Wiadomo, jeden człowiek nie jest w stanie nic zrobić, ale mieliśmy silny zespół, zespół rodziców” – wyraziła wdzięczność Parmaksizoglu.

Prowadząca wspomniała też, że zaledwie rok temu, pomimo pandemii, w Trokach otwarto szkołę tatarską, do której przyjeżdżają pedagodzy i uczniowie nie tylko z Litwy, ale także

W niedzielę 29 sierpnia w kościele św. Katarzyny w Wilnie odbył się koncert tatarskiego zespołu IIsu. W wydarzeniu uczestniczył ambasador Turcji oraz tatarscy działacze, a młode głosy śpiewem „malowały” Krym. W ramach Roku Historii i Kultury Tatarów koncertem uczczono również 10-lecie istnienia zespołu.

Polski, Turcji czy Tatarstanu. Słowa podziękowania płynęły także do Trok i Pałacu Kultury w Trokach.

EY GÜZEL QIRIM

Po słowach wstępu przyszedł czas na występ. Młodzież zaintonowała: „Ey güzel Qırım”, czyli „O piękny Krymie”. Tatarska mowa, której brzmienie rzadkie jest na Litwie, skupiła uwagę słuchaczy. Chwilę później na scenę wyszła grupa seniorów zespołu, prezentując się znakomicie pod względem przygotowania oraz energii. Następnie scenę wypełniła czerwień i biel. Płomienny tatarski taniec w wykonaniu młodej artystki strzelał barwnymi blaskami na dotychczas chłodne mury kościoła. Pełen gra-

cji występ publiczność nagrodziła gromkimi oklaskami.

Przyszedł moment, aby zapowiedzieć premierę zbioru pieśni tatarskich. „O czym marzymy, o czym śpiewamy, wszystko znajdzie się w tej książce. To ważne nie tylko dla Tatarów, ale dla całej Litwy. Myśmy razem odtworzyli niepodległość Litwy. My to nie mniejszość, a bracia i siostry, niemal 700 lat razem. Dziękuję” – ze wzruszeniem mówiła liderka zespołu.

„Choć zachowali kulturę, z nieznanymi przyczyn stracili język. Dziś śpiewali po tatarsku. To świetna okazja, aby pozdrowić z okazji 10-lecia zespół, podziękować niestrudzonej Almirze” – mówiła Irma Rackevičienė.

17. >>

Tak jak u Polaków na Litwie, tak i u Tatarów działalność kulturalna jest podstawą zachowania tożsamości

16. >>

„ŚLADY WSPÓLNEJ HISTORII SĄ WSZĘDZIE”

Głos zabrała także znana badaczka kultury tatarskiej na Litwie dr Galina Miškinienė. „Bardzo mi miło, że ten 2021 r. jest ogłoszony Rokiem Historii i Kultury Tatarów. W zeszłym roku poznawaliśmy Żydów, w następnym zapoznamy się z Karaimami. Takie lata mają wielkie znaczenie. Dają okazję bliżej się poznać, wspomnieć ważne etapy wspólnej drogi. Tych śladów możemy szukać wszędzie. To meczety, które przetrwały wieki, i mizary, i nasz folklor, nasze dziedzictwo. Cieszy, że już od niepodległości tworzyły się grupy pielęgnujące naszą kulturę. Taka grupa powstała w '97 r. i stworzyła nie tylko centrum, ale także zespół Ilsu, który nas nie tylko reprezentuje, ale i rozśławia. Świetna okazja, by wrócić do języka i na nowo go poznać” – podkreśliła dr Miškinienė.

Oprócz zespołu Ilsu, wystąpił także kwartet smyczkowy Lakmé, który wśród wielu pionierskich utworów kultur ludów tureckich (m.in. mury kościoła wypełnił pierwszy walc turecki) wykonał także rozpoznawalny utwór ludowy o podróży do jednej z dzielnic Stambułu, Üsküdar.

HISTORIA ZESPOŁU

Zespół Ilsu powstał w 2011 r. Założyła go Almira Parmaksizoglu, przewodnicząca Tatarskiego Centrum Kultury. Nazwa „ilsu” po tatarsku oznacza „ojczyznę”. Z założenia jest to zespół muzyczny, ale aktywność członków wybiega daleko poza ramy dźwięków i sięga także innych elementów życia wspólnoty. Zespół może pochwalić się wieloma występami: na Krymie, w Tatarstanie, Polsce i na Łotwie. W zespole występują przedstawiciele wszystkich pokoleń, od dzieci, przez młodzież po seniorów. Jako solistka występuje także sama przewodnicząca.

AKTYWIZACJA TATARÓW

Święto 10-lecia zespołu z wciąż aktywnym składem jest jednym z wielu sygnałów odradzania się kultury tatarskiej na Litwie oraz powrotu do

■ Tatarzy są nieodłącznym elementem reliefu kulturowego Litwy

korzeni. Stąd także utwory wykonywane w języku tatarskim, utraconym w ciągu wieków ze względu na specyfikę funkcji Tatarów w państwie. Jedną z teorii historycznych wyjaśnia to po prostu specyfiką wojskowej specjalizacji Tatarów na Litwie. Tatarzy, którzy pełnili na Litwie służbę wojskową, brali za żony mieszkanki Litwy. Gdy jechali na wojnę, dziecko zostawało z matką, która mówiła w innym języku niż tatarski. Tak stopniowo język tatarski zaczął zanikać.

Rok 2021 został przez Sejm RL został ogłoszony Rokiem Kultury i Historii Tatarów. Ma on przypominać o wkładzie Tatarów w historię Litwy oraz o wspólnej 700-letniej drodze.

■ Fot. autor

Publikacja z cyklu „Litewscy Tatarzy – 700 lat razem”. Projekt jest częściowo finansowany przez departament Mniejszości Narodowych przy Rządzie Republiki Litewskiej.

■ Żywioł bijący ze sceny odurzył widzów, a występ kwartetu kołł zmysły i przywracał do świadomości